

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

D. 14528 / 25.

Meddelelser

om

Herning Realskole

1879-80

ved

KR. JOHANSEN,

FØRSTELÆRER VED SKOLEN.

1. Om Skolens Ordning og Virksomhed.
2. Skoleefterretninger.
3. Afgangsexamen 1880.
4. Uddrag af Skolens Regnskab;

B.U.H.

Herning.

Trykt i Herning Bogtrykkeri
ved P. J. Rasmussen.

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

Meddelelser

om

Herning Realskole

1879-80

ved

KR. JOHANSEN,

FØRSTELÆRER VED SKOLEN.

---

1. Om Skolens Ordning og Virksomhed.
  2. Skoleefterretninger.
  3. Afgangsexamen 1880.
  4. Uddrag af Skolens Regnskab.
-

Herning.

Trykt i Herning Bogtrykkeri ved P. J. Rasmussen.

Om Skolens Ordning og Virksomhed.

I Aarsberetningen for i Fjor blev der givet en længere Fremstilling af, hvorledes Arbejdet i vor Skole gaar for sig gjennem de forskjellige Klasser. Det er blot Hensigten i nærværende Aarsberetning at give et Supplement hertil, idet der for saa vidt fra næste Skoleaars Begyndelse vil ske Ændringer i den samlede Skoleplan, da Skolen saa vil træde i en nøjere og mere omfattende Forbindelse med Kommunen. Realskolens Maal er og bliver dog desuagtet det samme, og Realklasserne ville ikke paa nogen Maade blive afhængige af Kommuneklasserne. Forandringen i Forholdet mellem Skolen og Kommunen bestaar nemlig kun deri, at medens Kommunen hidtil har betalt for en Klasse med indtil 30 Børn under 9 Aar, som er bleven undervist af en Lærerinde, saa vil der fra Sommerferien af for Kommunens Regning blive oprettet 2 Klasser, hver Klasse skal have 3 Timers Undervisning daglig, foruden Haandgjerning og Gymnastik, og i yngste Klasse skal undervises af en examineret Lærerinde, i ældste Klasse af en Seminarist. Herning-Rind Sogneraad indgav nemlig desangaaende sidste Foraar en Ansøgning til Ministeriet, hvori det blev fremhævet, at eftersom den tidligere trufne Overenskomst maatte anses for utilfredsstillende, da de skolepligtige Børns Antal var tiltaget i en betydelig Grad i Herning, saa maatte det anses som den for Realskolen og Kommunen heldigste Ordning, om en Udvidelse af Pøgeskolen til at omfatte 2 Klasser maatte paa nærmere fastsatte Betingelser kunne erholde Ministeriets Approbation. Efterat Skoledirektionen havde anbefalet Sagen, og Ministeriet havde brevvexlet med Biskoppen om den, olev den ønskede Approbation i Maj Maaned givet Sogneraadet.

Indtil nu har der været 4 Realklasser med den Indskrænkning, at 4de Klasse har haft en Del Timer fælles med 3die Klasse. Det Antal af Fællestimer har imidlertid egentlig været større, end det var heldigt for den fortsatte Undervisning i de vigtigere Skolefag. 1ste Klasse eller Forberedelsesklassen har haft fælles Undervisning sammen med Kommuneklassen og dertil haft særlig Eftermiddagsundervisning. Den største Vanskelighed, som denne og lignende Skoler i mindre Byer har at kæmpe med, er særlig den, at skaffe de tilstrækkelige Lærerkrafter, eftersom Timelærere vanskelig kunne faaes. Hidtil har der kun været 2 faste Lærere og en Lærerinde, men fra Ferien af vil der blive antaget 1 Lærer til. Lærerpersonalet forøges altsaa; men saa bliver der jo rigtignok 2 Kommuneklasser istedetfor 1; imidlertid haabe vi ved denne Ordning at vinde adskilligt, for det første, at fjerde Klasse kan faa flere, henved 20 særlige Timer, endelig at vi helt igjennem i Realklasserne med Undtagelse af Forberedelsesklassen faa særskilt Undervisning for Drengene, idet der er paatænkt en særskilt Pige Klasse med 4 Timers Eftermiddagsundervisning; rigtignok har der ikke sidste Aar været Piger i de to ældste Klasser; men i 2den Klasse har der hidtil været fælles Undervisning for Piger og Drengene, hvilket i flere Henseender er uheldigt, eftersom Pigerne i Haandgjerningstimerne ikke kunne følge Undervisningen, og de have mindre Udbytte af den egentlige Realundervisning. Der vil altsaa blive 3 Realklasser med 5 Times Undervisning hver Klasse daglig, hvori kun de Drengene deltage, der kunne have Udbytte af Realskolens Undervisning, 1 Forberedelse-Realklasse med 3—4 Timers Undervisning daglig, og med fælles Undervisning for Piger og Drengene, 2 Kommunklasser hver med Halvdagsundervisning, og endelig 1 Pige Klasse med Eftermiddagsundervisning 4 Timer hver Dag. Bortset fra det heldige i en saadan Klassesdeling, vinde vi fremdeles det ved den ny Ordning, at vi faa i vor Haand, om man saa maa sige, at rekruttere Realskolen fra Kommuneskolen gjennem Fripladserne ved

de finkeste og dygtigste Elever. Hele Skolen er en Helhed, de forskjellige Klasser og Afdelinger arbejde Haand i Haand med hverandre, og støtte hverandre uden at tyngge gjensidig. Der er paa den Maade her ved Skolen realiseret den Forbindelse, som man fra flere Sider har ment burde være tilstede mellem den lavere og den udvidede Undervisning.

Det er nemlig en Brøst ved vort Skolevæsen, at Skolerne trindt om i vort Land, baade hist og her, endnu ere Standsskoler. Friskole- og Betalingskole ere jo gængse Benævnelser i Byerne, der betegne den Undervisning, der bydes de forskjellige Samfundsklassers Børn. I flere Byer er denne Forskjæl hævet, og det er vistnok rigtigt, at dette er sket. Men der er en anden Forskjæl, som aldrig kan hæves, og det er den, der er begrundet i de forskjellige Anlæg, Evner og Interesser hos Børnene. Lighed i den Forstand, at alle skulle kunne naa samme aandelige Udvikling og Dygtighed, er naturligvis en Umulighed. Har en Skoles forskjellige Afdelinger samme Formaal, vil dette ikke føre til andet end, enten at de dygtigere Kræfter hæmmes, eller de ringere Kræfter ligge under og forkues i denne Væddekamp, hvor i en vis Forstand de stærkeres Ret gjælder. Et Land, som indretter sit Skolevæsen alene med det for Øje, at der af alle kan naaes et vist Lavmaal af Kundskaber, søger daarligt for Oplysningen; men det vilde naturligvis ogsaa være meget upraktisk, om vi f. Ex. herhjemme stiledede med det Formaal, at Flertallet af Børnene skulde have Del i Latinskole- eller højere Realskoleundervisning; det vilde være upraktisk ikke alene af pædagogiske, men ogsaa af sociale Grunde. Der maa altid være en Folkeskole, men der maa paa den anden Side, for at enhver kan komme paa sin rette Plads, ialtfald i Byerne være en let Overgang derfra til de højere Skoler. Det staar i Samfundets Magt at skabe saadanne almindelige Betingelser, under hvilke det fattige Barn uden alt for store Hindringer kan komme frem, naar det har Lyst og Evne til det. Derfor er den Forbindelse, der

ønskes, som Rektor Berg siger, langt mere en Samfundssag en Skoleopgave. Skolen skulde helst have i sin Magt at afgjøre, hvilken Undervisning der passer bedst for Barnet; thi ellers bliver Resultatet altid et lignende som det, Rektor Dahl oplyser, for Slagelse højere Realskoles Vedkommende, idet der i Aarene 1860—77 er udgaaet efter bestaaet Afgangsprøve 136, medens 266 have forladt Skolen uden at være naaet saavidt. Dahl mener, at selv om disse Tal ikke i det opgivne Forhold, have almindelig Betydning, „saa vise de dog tilstrækkelig, at for mange Børn vilde et velordnet Borgerskolekursus, helt gennemgaaet, have været af større Betydning end den yderst tarvelige Brøk af Realskolens Kursus, som de have opnaaet.“ I deres Plads vilde da under den ønskede Forbindelse mellem lavere og højere Skolevæsen være traadt saadanne dygtige Drengene fra Almueskolen, som Rektor Berg siger om, at deres tidlig hærdede Villie, vejer op mod mange Fortrin, som de mere formuende Børn muligvis i andre Retninger kunne have.

En Forbindelse mellem Almueskole og Realskole som det ligger os nærmest at henlede Opmærksomheden paa, kan muligvis opnaaes ad flere Veje. Heldigst synes den at kunne ordnes, som det er sket her i Herning, derved, at Almueskolens dygtigste Børn efter Lærernes Indstilling faa Del i Realskolens Undervisning gennem Fripladserne; men saa skal der jo rigtignok oprettes mange Realskoler rundt omkring, hvilket ogsaa er foreslaaet ved flere Lejligheder i den senere Tid; et mere i Enkeltheder gaaende Forslag, der ikke synes upraktisk, er saaledes for nylig fremkommet fra en Almueskolelærer (Lærer Vestergaard,) i Tidsskr. „Vor Ungdom“. Det er jo nemlig afgjort, at Almueskolen paa Landet ikke naar saa vidt, ialfald er der ingen Udsigter til det endnu, at den kan paatage sig Realskolens Undervisning. En anden Sag er det, om Borgerskolerne kunne indrette deres tørste Klasse saaledes, at der fra dem kan tages samme Examen, som man f.

Ex. tages paa nærværende Skole. Dette er alt Tilfældet nogle Steder.

Som man vil se i Skoleefterretningerne er der i 2den Klasse givet Undervisning i de fleste Skolefag; dog er Matematikundervisningen givet efter meget indskrænket Maalestok, nærmest fordi Klassen har været for blandet, har haft for mange og for forskellige Elever; der er derfor, som vi ogsaa bemærkede i Fjor, kun mødtaget, hvad der særlig er Grundlag for praktisk Regning og endvidere lidt Geometri efter Jul. Petersen. I de to ældste Klasser have vi derimod naturligvis givet Undervisning i alle Realfagene med Examenen for Øje. 7 Elever indstillede sig i Aar til Præliminærexamen, og et lignende Antal vil rimeligvis næste Aar indstille sig. Ved Udgangen af dette Undervisningsaar er der i Forberedelsesklassen og den dermed forenede Kommunklasse 39, i 2den Klasse 38, i 3die Klasse 8, og i 4de Klasse 7 Elever

Den Henvendelse, vi i Fjor i vor Aarsberetning rettede til Skolens Venner og særlig de til Forældrene, gjentage vi i Aar. Det er kun derved, at Hjemmet støtter Skolen, at der opnaas et gunstigt Resultat. Der kræves Arbejde baade i Skolen og i Hjemmet for at naa Maalet. Skolens Lærere paaskjønne i det Hele, at der i den Tid, Skolen har bestaaet har vist sig kjendelig Fremgang med Hensyn til Stadighed i Skolebesøget; herover er der i Almindelighed intet at klage; blot man tillige vilde indse, at det ikke er nok, man lader Børnene søge Skolen; men det gjælder næsten i lige saa høj Grad om, hvorledes Hjemmet støtter det Arbejde, der her udføres.

Skoleeffterretninger.

Arbejdet og dets Fordeling.

Forberedelsesklassen er bleven undervist af Frøken Thomsen, 3 Timer daglig: Religion 4 T., Dansk 6, Regning 3, Skrivning 3, Geografi 1, Historie 1. Ligeledes har Frøken Thomsen besørget Undervisningen i Haandgjerning, 3 Timer daglig undtagen Lørdag.

2den Klasse. (36 T.)

Religion (3 Timer) Tangs Bibelhistorie: Slutning af det gamle Testament fra Rigets Deling og nogle Afsnit i det ny Test. Balslev Lærebog 1. og 2. Artikel og Fadervor; en Del Salmer lærte.

Tysk (3) 1ste Afdeling fra Kap. 50 og Bogen ud i Beissel. 2den Afdeling i Kaper og Simonsen indtil Side 70.

Verdenshist. (1) Oldtiden efter Bricha.

Engelsk (1) Listovs Ledetraad 2. Afdeling indtil Side 130.

Skrivning (4).

Geometri (1) Jul. Petersens Bog de første Afsnit.

Danmarkshist. (2); Fra Gorm d. gamle til Kristian d. anden samt den nordiske Gudelære og Stykker af den ældste Sagnhistorie. Benyttet som Lærebog Tangs Børnelærdom.

Geografi (2) Danmark og det øvrige Evropa. Bog Erslev Nr. 3.

Naturhist. (2), Pattedyr, Fugle og Fisk samt Krybdyr og Padder. Læst efter Erslev og Feddersen: Na-

turens Bog. Tillige gennemgaaet efter samme Bog lidt almindelig Plantelære.

Regning (4). Hansens Regnebøger.

Tegning (2). Sang (1). Gymnastik (2).
3die Klasse (36 T.)

Religion (2) Tangs Bibelhistorie: Lidelseshistorie og Apostlenes Gjæringer. Balslevs Lærebog en Del Salmer.

Dansk (6), Holm og Ipsens Læsebog. Flors Sprog-
lære, 1 a 2 Stile ugentlig.

Tysk (9) Rungs Læsebog til Side 100.

Verdenshist. (2) Oldtiden og Middelalderens Historie (Bricha og Blochs Bøger).

Aritmatik (3) Jul. Petersen indtil Polen.

Geometri: Jul. Petersen indtil 3die Kapitel.

Skrivning (2).

Engelsk (1) Listovs Ledetraad 2den Afdeling indtil Slutningen.

Danmarkshist. (3) Fra Kristian d. 1. til vore Dage. Allens Lærebog.

Geografi (2). De fremmede Verdensdele og Evropa. Erslevs Geografi Nr. 2

Naturhist. (2) Pattedyr og Fugle, Leddyr og Bløddyr samt det meste af Plantelæren. Feddersens Naturhist. Erslevs Botanik.

Regning (3) Hansens II og III Del.

Tegning (2). Sang (1). Gymnastik (2).
4de Klasse

har faaet 2 Timers særlig Undervisning i Tysk, 3 i Aritmatik og Algebra og 1 i Historie og Geografi og 1 i Regning.

Johansen har undervist i Religion, Dansk i ældste Klasse, Tysk, Engelsk, Verdenshist. Aritmatik og Algebra, Geometri, Skrivning og Naturlære.

Hasseris har undervist i Danmarkshist. Dansk, Geografi, Naturhist., Regning, Tegning, Sang og Gymnastik.

Fripladser og Skolepenge.

Af Fripladser har Skolen i det forløbne Aar haft 15 $\frac{1}{2}$ for Statens, 6 for Amtets Regning, medens Amtsraadet ifølge Skrivelse til Bestyrelsen for Fremtiden ikke gjør Fordring paa mere end 4 Pladser naar det overskydende af den bevilgede Sum anvendes til Anskaffelse af Bøger. Af Statens Fripladser ere 1 til 4de Klasse, 5 til 3die og Resten til 2den Klasse. Skolepenge for 1ste Klasse er 3 Kr., for 2den 5 Kr. og for 3die og 4de henholdsvis 6 a 7 Kr. Det blev vedtaget ved Bestyrelsesmøde, at de, der opnaaede Examen, skulde erlægge 15 Kr. for Attest.

Afgangsexamen 1880.

Opgaver i Stil og Regning ved skriftlig Afgangsexamen:

№ 1. Hvorfor bør vi elske vort Fædreland?!

№ 2. Cæsar og Pompejus.

Første Regneopgave:

- a. En Kjøbmand faar 2 Slags Rug fra Stettin. For den ene Sort har han givet 2 Thaler, for den anden $1\frac{1}{8}$ Thaler pr. Scheffel. Skibet faar undervejs en Læk, hvorved $\frac{1}{8}$ af Kornet ødelægges aldeles, og Resten sælges her for 16 Kr. 20⁷⁰ Øre pr. Tønde, ialt for 19,200 Kr., hvilket er 600 Thaler mere, end hele Partiet har kostet i Indkjøb. Hvor mange Scheffel købte han af hver Sort?
- b. Hvor længe maa 34,869 Kr. staa paa Rente og Renters Rente til 5 pCt. p. A. for at naa op til 59,635 Kr. og til hvor mange pCt. p. A. skulde atter denne Kapital udsættes, for at Forholdet mellem den frembragte og den oprindelige Kapital (59,635 Kr.) efter 23 Aars Forløb kunde være som 11 til 4?
- c. En Stak Hø af Form som en Kegle, hvis lodrette Højde er 22³/₁₁ Fod, og hvis Grundflades Omkreds er 75³/₇ Fod, skal lægges ind paa et Loftsrum, hvis Brede er 21 Alen og Tagets skraa Sidelinie er 17¹/₂ Alen (Gavlene ere lodrette). Hvor mange Kubikfod indeholder Høstakken? og hvor mange Alen fylder den hen ad Loftets Længde?

Anden Regneopgave:

- a. En Kjøbmand sælger en Blanding af ny Rug og gammel Rug, ialt 520 Tdr. 5 Skp til 16 Kr. 93⁵/₇ Øre for 1¹/₂ Td., hvorved hans Fortjeneste bliver lig $\frac{1}{12}$ af Indkjøbsprisen. Blandingen bestaar af 3 Tdr. gammel Rug med 4 Tdr. ny og 5 Tdr. gammel Rug har i Indkjøb kostet lige saa meget som 6 Tdr. ny Rug. ¹⁾ Hvor stor er hans Fortjeneste? ²⁾ Og hvad har 1 Td. af hver Slags kostet i Indkjøb?
- b. Beregn ved Hjælp af Logarithmer Værdien af

$$678,916 \cdot 0,0004356 \text{ --|-- } 53,734^{\frac{2}{5}} \text{ -- } 135,42^{\frac{1}{2}}$$

$$\sqrt[4]{54658} \text{ --|-- } \sqrt[6]{12,123} \text{ -- } 18$$

De 7, der erholdt Forberedelsesexamen af lavere Grad
vare:

Henning Bracht, Søn af Proprietær Bracht, Silkeborg,
født 29de Januar 1864.

Mads Baadsgaard, Søn af Lærer Baadsgaard, Lem
ved Ringkjøbing; født 30te December 1864.

Søren Kr. Kristensen, Søn af Gaardejer Jacob Chri-
stensen Hede, Almtoft ved Kjellerup, født 22. Juli 1864.

Niels Peder Kristensen, Plejesøn af Amdsraadsmed-
lem, Gaardejer N Mouritsen Vildbjerg ved Herning;
født 11te Oktober 1865

Hans Kjær, Søn af Skomager Kjær, Herning, født
22. Juli 1865.

Mads Fejerskov Lauridsen, Søn af Laurs Møller,
Lind ved Herning; født 16. Juli 1864.

Magnus Brun Konrad Madsen, Søn af Lærer Madsen,
Haverslev ved Hobro; født 22. Aug. 1863,

Udfaldet af Prøven var følgende:

	Mundlig Dansk	Skriftlig Dansk	Tysk	Historie	Geografi	Natur- historie	Geo- metri	Aritm.& Regning	Skrivn. & Tegn.	Points
Henning Bracht	mg.	ug?	mg.	ug?	mg.	ug	mgx	mg?	mgx	65 ¹ / ₃
Mads Baadsgaard	mg?	mg?	g.	mg	mg?	g?	g?	g	mg?	49 ² / ₃
S. Kr. Kristensen	mg.	mg?	mg?	ug.	ug?	ug	ug	ug?	mg	66
Niels P. Kristensen	mg.	mgx	mg.	ug.	ug	ug	ug?	mg	ug	68*)
Hans Kjær	mg?	g?	g?	ug?	mgx	ug?	ug?	g	mg?	55 ¹ / ₃
M. F. Lauridsen	mgx	mg.	mg.	ug?	mg	mg?	ug	ug	mg	65 ¹ / ₃
Magnus Madsen	g.	g.	g?	mg.	g.	g	mg?	g	mg	49

*) bestod med Udmærkelse.

Uddrag af Skolens Regnskab
fra 31. Juli 1879 til 31 Juli 1880.

Indtægt:

Skolepenge og Examensgebyr . . .	2000	36
Statstilskud	1500	”
Amtstilskud	400	”
Kommunen for Forberedelsesklassen	700	”
Fra Sparekassen	60	”
		4660 36

Udgift:

Lærerlønninger	2750	36
Inventariets Vedligeholdelse	60	”
Brændsel og Belysning	150	”
Bygningens Vedligeholdelse	50	”
Rengjøring	30	”
Examens- og andre Udgifter	200	”
Skatter og Afgifter	30	”
Forrentning og Afdrag	1000	”
		4270 36
	Overskud	390 —
	Balance	4660 36